

РЕШЕНИЕ

№ 771

гр. Варна, 07.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 39 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Христина В. Тодорова Колева

при участието на секретаря Веселина Д. Георгиева
като разгледа докладваното от Христина В. Тодорова Колева Гражданско дело № 20223110115995 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявени от В. Б. Б., ЕГН *****, адрес гр.*** срещу М. Д. А., ЕГН *****, с адрес гр. **, осъдителни искове с правно основание чл.240 и сл. 33Д и чл. 86 33Д, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 20 000 лева, представляваща главница по Договор за заем от 04.12.2007г. и сумата 6094 лева обезщетение за забава върху главницата за периода 05.12.2019 до датата на исковата молба /06.12.2022г./.

Ищецът обосновава предявения иск, навеждайки следните фактически твърдения: на 04.12.2007г. между ищеца и В. Д. А. бил сключен договор за заем. По силата на сключения договор, ответникът поел задължение да върне заетата сума в размер на 20 000 лева в срок до 07.12.2017г.. Сумата е предадена на А. в брой при подписване на договора, който съгласно чл.10 служи за разписка. Заемателят е починал на 12.01.2019г., като ответникът е негов единствен наследник. Приел е наследството и отговаря за задълженията на наследодателя си. Към настоящия момент заетата сума не е върната. На 16.09.2019г. на ответника е връчена покана за връщане на сумата по договора за заем. Невръщането в срок на заетата сума, представлява неизпълнение на задължението на заемателя по договора. Поради забавата на ответника, последният дължи и законна лихва, като се претендира от 05.12.2019г. Моли, предвид изложените съображения за постановяване на положително решение по спора в негова полза.

В предоставената му възможност, в рамките на предоставения му срок по чл. 131 ГПК, ответникът е депозирал отговор на исковата молба, като изразява становище по допустимостта и съществуването на предявения иск. Оспорва по основание и размер иска. Оспорва наличието на сключен между

ищеца и наследодателя А. договор за заем. Оспорва предаване на сумата от ищеца и получаването ѝ от А.. Не оспорва, че е единствен наследник на В. А., както и че ищецът му е отправил покана за погасяване на задълженията, предмет на исковата молба. Оспорва договорът да е подписан от наследодателя. Навежда доводи, че договорът не съставлява разписка за предаване на сумата, като сочи, че съгласно посоченото в чл.1; чл. 2 и чл. 8, предоставянето на заема е уговорено за един бъдещ момент и е поставено в зависимост от сбъждане на определено условие. съгласно посоченото в чл.1 и чл. 2 и чл. 8 предоставянето на заема е уговорено за един бъдещ момент и е поставено в зависимост от сбъждане на определено условие. Прави възражение за недействителност на договора за заем, като счита същия за нищожен поради привидност на сделката. Твърди се, че на 06.12.2007г. между същите страни е сключен договор за дарение, по силата на който заемополучателят В. А. е дарил на заемотателя В. Б. 1/36 ид.ч. от недвижими имоти, находящи се в гр. *****. Сделката е обективизирана в нот. акт №***, том ***, рег.№***, дело ****. Счита, че действителната уговорка между страните е била имотите да бъдат прехвърлени чрез покупко-продажба, но поради ограничението на чл.33 ЗС продажбата била прикрита с дарение. С предаване на сумата заемотателят не е изпълнил задължение по договор за заем, а е платил продажната цена за получената собственост на недвижимите имоти. Моли за отхвърляне на иска.

В хода на проведеното по делото съдебно заседание страните, чрез процесуални представители поддържат изразените позиции по спора.

СЪДЪТ, след като взе предвид представените по делото доказателства – по отделно и в тяхната съвкупност, съобрази становищата на страните и нормативните актове, регламентиращи процесните отношения, намира за установено следното от фактическа страна:

Представен е договор за заем от 04.12.2007г., по силата на който заемотателят В. Б. Б. се е задължил да предаде на заемополучателя В. Д. А. сума в размер на 20 000 лева, който от своя страна се е задължил да я върне на заемотателя в срок до 07.12.2017 г. Видно от уговорката на чл. 2 от договора е, че заемотателят предоставя сумата по заема само след като заемополучателят оформи по надлежен ред и предостави всички предвидени в договора документи и обезпечения. В същото време с клаузата на чл. 10, т. 2 е уговорено, че предаването на заемната сума от заемотателя на заемателя следва да се извърши в брой, като фактът на предаването се счита доказан с подписите на страните под договора, който играе ролята на разписка за получената сума. Договорът съдържа отбелязване, че се сключва в два еднообразни екземпляра – по един за всяка от страните. Договорът е подписан за заемотател и за заемател чрез полагане на подписи и изписване на имената на заемополучателя на трета страница от документа.

Ищецът е представил копие на телепоща изх.№ 14/14.09.2021г. и известие за доставяне, от които се установява, че е поканил ответника да върне получения от праводателя му заем от 20 000 лв., ведно със законната лихва от 7650.00 лв. за периода от 08.12.2017 г. до 14.9.2021 г.

Видно от приложеното по делото Удостоверение за наследници изх.№ АУ/26.11.2021г, В. А. е починал на 12.10.2019 г. След смъртта му единствен негов наследник се явява брат му-ответникът М. А..

Автентичността на договора за заем от 04.12.2007 г. е оспорена от

ответната страна, поради което е проведено производство по чл. 193 ГПК с назначена СПЕ. От заключението на последната, кредитирано като обективно и компетентно дадено, се установява, че подписът и ръкописния текст за „Заемополучател“ в Договор за заем от 04.12.2007 год. сключен между В. Б. Балев и В. Д. А., са изпълнени от В. Д. А.. Вещото лице А. е установило разлика във форматирането на текста в ориентацията и отстоянието на текста от краищата на хартията /размер на белите полета при подравняване, хоризонталните и вертикални граници/; разлика в разстоянието между отделните символи в думите и между отделните редове от текста, нанесен в първите две и третата страници от документа. Съвпадение в шрифта. Установило е разлика в размера, отстоянието на символите /цифрите в хедера/ колититула - keader and footer/ - относно номерирането на отделните страници в документа. Функциите на текстообработващата програма не позволяват индивидуално форматиране на тези знаци /формата на знаците в колантитула в една от страниците се прилага автоматично и по отношение на останалите страници от файла/. Установило е разлика в техническия метод за отпечатване на обследваните страници. Разлика има и в плътността и грамажа на хартията, на която са отпечатани отделните страници на документа. Разлика в луминесценцията на първа и втора страница в сравнение с трета. Разлика в теглото на листите, на първа и втора страница в сравнение с трета страница - първа и втора страница са с тегло 4.75 гр., а трета страница с тегло - 5.05 гр. Изводът на вещото лице е, че документът е изпълнен на три листа формат А-4 с компютърен текст с шрифт от вид „Times New Roman“, размер 12 от пакета шрифтове на „Microsoft Word“. Различие в полетата на първа и втора страница в сравнение с трета страница, разлика в разстоянието между отделните символи в думите и между, отделните редове от текста. Разлика в размера на номерирането на отделните страници в документа, размера на цифра „3“ е по - голяма от цифра „1“ и „2“, като функциите на текстообработващата програма не позволяват индивидуално форматиране на тези знаци /формата на знаците в колантитула в една от страниците се прилага автоматично и по отношение на останалите страници от файла/. Разлика в плътността и грамажа на хартията, на която са отпечатани отделните страници на документа /съвпадение в 1-ва и 2-ра страница и разлика с 3-та страница/. Посочените съществени разминавания в договора дават основание за извода - първа и втора страница са еднакво форматиран и имат съществени разлики с трета страница.

Представен е Нотариален акт за дарение на недвижим имот № ***, том ***, рег.№ ***, дело № ****г., от който се установява, че В. Д. А. е дарил на В. Б. Балев ид.ч. от недвижим имоти в гр. *****.

От представената информация от НАП ТД-Варна е видно, че за периода 2011 - 2019г., праводателят на ответника няма деклариран по чл. 50 ЗДДФЛ предоставени/получени заеми, а ищецът има подадени декларации по чл.50 ЗДДФЛ за 2011г., 2012 г., 2013 г., 2014 г. , 2015 г., 2016 г., 2017 г. и 2019 г. , като във всички декларации няма деклариран получени или предоставени заеми между ищеца и праводателя на ответника.

Представен е Нотариален акт за продажба на недвижим имот № ***, том ***, рег.№ ****, дело № ****г., от който видно, че И.В. А.а е продала на сина си В. Д. А. ид.ч. от недвижим имоти в гр. ****0.

От ищеца са представени разписки /л.48-74 от делото/, от които е видно, че на 04.12.2007г. И. А.а е получила от В. А. сумата 10 000 лева, във

връзка с продажбата на имот в гр. *****. От същите се установява, че в периода 2011-2017г. В. А. е получавал заеми от В. Б..

В хода на производството в полза на ищеца са събрани гласни доказателства посредством показанията на св. М.В. /без дела и родство със страните/.

Св. В. заявява, че е адвокат и във връзка с работата си от 2004-2005 г. познава В. Б. Б., като клиент. Около 2007г. е изготвял за него договор за заем. Договорът бил във връзка със заем за роднина, братовчед. Възложил му да изготви договор за паричен заем, като подробностите по него трябвало да бъдат уточнени впоследствие. Изготвил договора и го изпратил на имейла му, като след това го дискутирали в офиса на Б.. Сумата била около 20 000 лева. Разпечатали договора в офиса. За подписването В. Б. отсъствал и го попитал да занесе договора на неговия роднина. Адресът на заемополучателя се намирал в гръцката махала. Св. не помни името на заемополучателя, но заявява, че е подписал договора пред него, в два екземпляра. Договорът не бил подписан от В. Б.. Първоначално заявява, че е оставил двата екземпляра при заемополучателя, който впоследствие се е срещнал с В., за да се разпише. След това заявява, че е оставил единия екземпляр, а другият върнал на Б.. За този роднина е чувал и преди от В. Б., но не го познавал лично. Чувал е, че В. Б. му помага в бита - купувал му дърва, водел го на лекар, осигурявал му медицинско обслужване. Плащал на жена, която да се грижи за него. След предявяване на договора, св. заявява, че той го е изготвил.

При така установените факти и обстоятелства по делото съдът възприе следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл.240 ЗЗД заемателят се задължава да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Елементите от фактическия състав на договора за заем се установяват от разпоредбата на чл. 240, ал. 1 ЗЗД, която съдържа определение на този вид съглашение. От даденото в тази разпоредба определение е видно, че договорът за заем е реален договор. Реален е договорът, чийто фактически състав включва освен съгласие на страните и предаване на вещите, които са негов предмет. Следователно елементите от фактическия състав на договора заем са първо, съгласие на страните за предаване от заемотателя в собственост на заемателя на парична сума и второ, предаване на тази сума от заемотателя на заемателя /Решение № 837 от 13.12.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1727/2009 г., IV г. о., ГК/. В настоящия случай се твърди, че е сключен договор за заем в писмена форма. Доказателствена тежест за пълно и главно доказване на предаването на заемната сума като елемент от фактическия състав на договора за заем носи ищецът, защото той извлича търсената от него изгода от доказване на сключен договор за заем с праводателя на ответника и неизпълнено договорно задължение на последния. Поради реалния характер на договора за заем, предоставената сума представлява съществен елемент на договора и установяването на предаването ѝ със задължението за връщане от заемателя, е доказване на договора /Решение № 524 от 28.12.2011 г. на ВКС по гр. д. № 167/2011 г., IV г. о., ГК/.

С оглед направеното своевременно (в срока за отговор на исковата молба) оспорване от страна на ответника, праводателят му да е подписвал договор със съдържанието на документа, приложен към исковата молба и по искане на ищеца, съдът е указал на ответника да уточни дали разполага с подписан и от двете договарящи страни договор за заем, като ответникът е

заявил, че не разполага с такъв.

Договорът за заем е неформален договор, който може да бъде сключен в писмена форма или устно, чрез реално предаване на паричната сума, предмет на договора за заем. Договорът за заем е неформален договор, за действителността на който не се изисква нарочна писмена форма. За да бъде доказано обаче сключването на действителен договор за паричен заем за суми над 5000 лв. е необходима писмена форма, предвид разпоредбата на чл. 164, ал. 1, т. 3 ГПК. Досежно писмената форма, доколкото същата е форма за доказване на съществуването на заемни правоотношения, а не форма за действителност, няма законови изисквания за валидност. В каквато и писмена форма да са обективирани волеизявленията на страните, щом тези волеизявления са категорични, респ. недвусмислени, то същите доказват съществуването на договорни отношения по договор за заем. Доказването на договор за заем става чрез възпроизвеждане пред съда (пряко или с поредица изключващи друга възможност косвени факти) на изявлението на получателя, че получава определена сума пари със задължението да ги върне. С решение № 174 от 23.07.2010 г. на ВКС по гр. д. № 5002/2008 г., IV г. о., ГК, ВКС приема, че договорът за заем се счита за сключен от момента, в който заемотателят даде, а заемополучателят получи заетата сума или друга заместима вещ, а не от момента на писмения договор или от постигане на съгласието за сделката, независимо от формата на волеизявленията. Безспорно, следва да е налице съгласие - съвпадане на насрещните волеизявления на страните, но това не е достатъчно - фактическият състав се завършва с предаването на предмета на договора, в случая с получаване на сумата от праводателя на ответника.

В конкретния случай между страните е спорно, че процесната сума е била предоставена от ищеца на наследодателя на ответника.

По отношение на договора за заем, представен от ищеца с исковата молба, следва да се посочи, че ответникът е заявил, че не разполага с екземпляр от същия. Разпитаният в производството свидетел излага противоречиви твърдения, но заявява категорично, че предадените екземпляри, не са били подписани от заемотателя. Поради конкретиката на случая – от една страна е установено, че договорът физически не е бил подписан при присъствието и на двете страни, а същият е бил предаден на приносител, за да бъде подписан от заемополучателя. От друга страна, ищецът не установява кога и при какви обстоятелства е подписал този договор и да е предал на заемополучателя екземпляр. Не се установява от нито едно доказателство, събрано в хода на съдебното дирене пред настоящата инстанция, в каквото и да било момент ответникът /респ. неговият праводател/ да е имал в свое държане двустранно подписан екземпляр от договора. Въз основа на представения от ищеца с исковата молба договор обаче, не може да се установи съгласувана воля на страните относно конкретните параметри на соченото заемно правоотношение. Ответникът своевременно е оспорил документа относно неговата автентичност. Твърденията на ответника са, че наследодателят му не е подписал договор със съдържание, което е представено от ищеца, че механично са подменени първата и втората страница на същия и са били заменени със съдържание, което не съответства на волеизявлението му за встъпване в договора за заем. С оглед направеното оспорване, съдът е открил производство по [чл. 193 ГПК](#). Тук е мястото съдът да посочи, че по реда на

[чл. 193 ГПК](#) е допустимо диспозитивният документ да бъде оспорен досежно неговата автентичност – страната, която прави оспорването оспорва авторството на волеизявлението, такова каквото то се представя в производството, с твърдения, че е осъществено опорочаване на волята ѝ, т.е. за несъответствие с изявената от страната воля към момента на нейното обективизиране. С Определение № 815 от 16.11.2016 г. на ВКС по гр. д. № 60147/2016 г., IV г. о., ГК, съставът на ВКС разглежда въпросите относно тежестта за доказване истинността на частни диспозитивни документи, състоящи се от няколко отделни страници и подписани само на последната. Съгласно същото, когато се твърди подмяна на страница от документ, спорен става въпросът дали е автентичност на договора, т.е. не само на неговото авторство, а и че съдържанието, с което документът е представен по делото, не съответства на волеизявлението, което е направено от лицето, което го оспорва. В случая несъмнено е, че ответникът, който е оспорил подписа на наследодателя си в края на документа, не е провел успешно доказване на оспорването си в тази му част. По делото е прието заключението на съдебно-почеркова експертиза на в.л. А., съгласно което именно наследодателят на ответника е подписал и е изписал имената си на третата страница от договора. Що се отнася до съдържанието на първата и втората страница и конкретно вписаните дати на сключване на договора и на падежа на задължението на заемополучателя за връщане на заетата сума, както и уговорката в чл. 10, т. 2, че предаването на заемната сума от заемотателя на заемателя се извършва в брой, като фактът на предаването се счита доказан с подписите на страните под договора, който играе ролята на разписка за получената сума, съдът следва да посочи, че по делото се установи, че в тази част документът не отразява действителното волеизявление на В. А. по отношение конкретни параметри на заемно правоотношение. Доколкото съдът е приел, че се оспорва именно волеизявлението на страната относно същественото съдържание на договора и е открито нарочно производство по оспорване на документа и в тази част, то и по реда на [чл. 193 ГПК](#) са допустими всякакви доказателствени средства, в т.ч. и свидетелски показания за установяване на обстоятелствата около сключване на договора. Ето защо и събраните в хода на производството гласни доказателства са допустими и същите следва да се подложат на обсъждане. Свидетелят в показанията си сочи, че изпълняващ ролята на посредник за сключването на договора, е посетил заемополучателя, за да му предостави договора за подпис. Договорът не е бил подписан от Б.. Свидетелят излага противоречиви твърдения относно факта дали в държане на заемополучателя е оставен екземпляр от договора. Същевременно свидетелят заяви пред съда, че той не е виждал и не е разполагал, респ. в свое държане никога не е имал разписан и от двете страни договор за заем. Т.е. не се установява този свидетел да е възприел съгласие на заемополучателя. Съдът приема, че не следва да кредитира показанията на свидетеля В.. Същите не са последователни и житейски логични с оглед ролята на свидетеля за сключването на договора.

По делото е безспорно, че страниците /първа и втора/ с конкретно вписаните дати на сключване на договора и на падежа на задължението на заемополучателя за връщане на заетата сума, както и уговорката в чл. 10, т. 2, че предаването на заемната сума от заемотателя на заемателя се извършва в брой, като фактът на предаването се счита доказан с подписите на страните под договора, който играе ролята на разписка за получената сума, не са подписани от наследодателя на ответника, тъй като последният е оспорил

автентичността на документа /както на договора в неговата цялост, така и на частта, съдържаща описания текст/. При липсата на подпис под разпоредбите за дата на сключване, падеж и предаване на сумата от договора, единствената възможност да се установи авторството на процесното изявление е да се докаже, че текстът на лист първи и втори е неразделна част от договора, както и че договорът е подписан в неговата цялост /вкл. с посочените уговорки/ от заемополучателя. Едва в този случай материализираното в посочения документ волеизявление ще се ползва с формална доказателствена сила, обвързваща лицето, от което изхожда. От събраните по делото доказателства обаче не би могъл да се направи подобен извод. По делото липсват доказателства, установяващи че л.1 и 2 от договора - съдържащ спорния текст, както и л.3 - съдържащ подписа на наследодателя на ответника, са неразделна част от един и същ документ. Убеждението за липсата на връзка не само между конкретния текст и подписа на наследодателя на ответника, но и между цели уговорки в договора, се потвърждава от заключението на вещото лице. Единственият подпис на В. А., в качеството му на заемополучател е положен на отделен лист /трети/, на който обаче липсва какъвто и да текст от договора, съдържащ съществени уговорки на заемно правоотношение.

Националната агенция за приходите е държавен орган, който в рамките на вменените му по закон задължения отговаря за попълването на фиска и осъществява ревизионни функции по отношение на данъчните задължения на данъчно-задължените лица. Установено е в производството посредством събраните доказателства, че договорът не се намира в масивите на НАП. По делото не се твърди и не е установено договорът, във вида му предоставен от ищеца, да е бил представян на приходната агенция по някакъв повод.

В обобщение на така изложените съображения, съдът приема, че ищецът не е установил по делото чрез събраните писмени, гласни доказателства и въз основа на заключението на вещото лице, че договорът за заем е автентичен. Същият, макар да е подписан от наследодателя на ответника на трета страница от документа, не отразява действителното волеизявление на заемателя по договора за заем.

Съдът е прима, че ответникът успешно оспори факта, наследодателят му да е изразявал под каквато и да е форма съгласие за ангажирането по процесния договор. Не е доказано авторството на А. на материализираните на първа и втора страница от договора изявления, поради което не е установено и предаване на сумата, ведно с поето задължение за връщането ѝ.

Искът подлежи на отхвърляне. Предвид на акцесорния ѝ характер, неоснователна се явява и претенцията за заплащане на обезщетение за забава.

Предвид изхода от спора и направеното искане, в полза на ответната страна следва да бъдат присъдени разноски в общ размер на 3150 лева /400 заплатен депозит за вещо лице и 2750 лева адвокатско възнаграждение/, съобразно представените по делото писмени доказателства. По отношение на сумата от 2750 лв. заплатено адвокатско възнаграждение не е направено възражение за прекомерност от ищцовата страна.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от В. Б. Б., ЕГН *****, адрес гр.*** срещу М. Д. А., ЕГН *****, с адрес гр. **, осъдителни иски с правно основание чл.240 и сл. ЗЗД и чл. 86 ЗЗД, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата 20 000 лева, представляваща главница по Договор за заем от 04.12.2007г. и сумата 6094 лева обезщетение за забава върху главницата за периода 05.12.2019 до датата на исковата молба /06.12.2022г./, като неоснователни.

ОСЪЖДА В. Б. Б., ЕГН *****, адрес гр.*** **ДА ЗАПЛАТИ НА** М. Д. А., ЕГН *****, с адрес гр. ** сумата в размер на **3150 лева**, представляваща реализирани от ответника съдебно деловодни разноси под формата на заплатени депозит за вещо лице и възнаграждение за защита и съдействие от един адвокат, **на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.**

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред Варненски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Варна: _____